

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 249/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia, s. r. o., Ulica svornosti 100, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Sedlačkom, PhD., LL.M., Advokátska kancelária, SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co 190/2011-438 z 9. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti ITALINOX Slovakia, s. r. o., Ulica svornosti 100,

Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 190/2011-438 z 9. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným Okresnému súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) 19. októbra 2003 domáhala vydania bezdôvodného obohatenia proti [REDAKOVANÉ] v sume 560 858 Sk a proti [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „odporcovia“) v sume 374 125 Sk s odôvodnením, že tieto sumy boli uhradené sťažovateľkou odporcom z neplatného právneho úkonu. Sťažovateľka dôvodila, že odporcovia prijali plnenie od nej z titulu odstúpného pri ukončení pracovného pomeru, pričom podľa sťažovateľky pracovné zmluvy, ako aj ukončenie pracovného pomeru z jej strany boli absolútne neplatnými právnymi úkonmi.

Okresný súd svojím prvým rozsudkom z 25. októbra 2004 návrhu sťažovateľky v plnom rozsahu vyhovel. Odvolanie odporcov proti tomuto rozsudku okresného súdu bolo uznesením krajského súdu z 31. mája 2006 odmietnuté ako oneskorene podané. Na základe dovolania odporcov Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 297/2006 z 22. júna 2007 zrušil uznesenie krajského súdu o odmietnutí odvolania odporcov a vrátil vec krajskému súdu z dôvodu nesprávneho ustálenia času doručenia rozsudku okresného súdu z 25. októbra 2004 odporcom, a tým aj plynutia odvolacej lehoty. Krajský súd následne meritórne konal o odvolaní odporcov a svojím uznesením č. k. 4 Co 260/2007-206 z 31. októbra 2008 zrušil rozsudok okresného súdu z 25. októbra 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia prvostupňového rozsudku bolo porušenie procesných práv odporcov tým, že okresný súd doručil písomné stanovisko sťažovateľky vo veci (doručené okresnému súdu 30. septembra 2004) odporcom až krátkou cestou na pojednávaní konanom 21. októbra 2004, pričom

napriek žiadosti zástupcu odporcov o poskytnutie lehoty na oboznámenie sa s týmto stanoviskom mu lehotu neposkytol a pojednávanie odročil už len pre účely vyhlásenia rozsudku na 25. október 2004.

Okresný súd po vrátení veci rozhodol rozsudkom zo 17. marca 2011 tak, že návrh sťažovateľky v celom rozsahu zamietol a sťažovateľku zaviazal na náhradu trov konania odporcom. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu zo 17. marca 2011.

Sťažovateľka v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie namieta podľa nej nesprávne skutkové a právne závery krajského súdu v napadnutom rozsudku, ako aj jeho nedostatočné odôvodnenie.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Sťažovateľ sa domnieva, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 9. 10. 2014, č. k. 5 Co/190/2011-438 o odvolaní bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jeho právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). K vydaniu napadnutého rozhodnutia viedli inter alia zjavne neodôvodnené a extrémne nesprávne skutkové a právne závery. ...

Sťažovateľ, ako obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným, bol založený na základe spoločenskej zmluvy zo dňa 21. 10. 1993 (ďalej len „spoločenská zmluva“) a vznikol zápisom do Obchodného registra Okresného súdu Košice I ku dňu zápisu 27. 10. 1993. Zakladateľmi sťažovateľa boli: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Za prvých konateľov sťažovateľa boli ustanovení žalovaní, ktorí z titulu výkonu svojej funkcie riadili jeho činnosť v medziobdobí zasadnutí valného zhromaždenia.

Dňa 26. 10. 1993 bola medzi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a sťažovateľom uzavretá pracovná zmluva s dohodnutým druhom práce (funkciou): ekonomický riaditeľ spoločnosti. V mene sťažovateľa konala samotná [REDAKOVANÉ].

ktorá zmluvu uzatvárala aj ako druhá zmluvná strana - zamestnanec, vo vlastnom mene. Následne dňa 1. 11. 1993 uzavrela [REDAKOVANÉ], opätovne konajúca v mene sťažovateľa, so svojím manželom [REDAKOVANÉ] pracovnú zmluvu s dohodnutým druhom práce: riaditeľ spoločnosti (pred prepísaním konateľ spoločnosti). Činnosť ekonomického riaditeľa resp. riaditeľa spoločnosti je pritom zložkou obchodného vedenia spoločnosti, ako nezastupiteľnej kompetencie konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným. Žalovaní tak fakticky vykonávali funkciu konateľa, v rozpore s § 66 ods. 2 ObZ v znení účinnom v čase uzavretia sporných zmlúv, v pracovnom pomere.

Dňa 28. 6. 2001 boli medzi sťažovateľom a žalovanými uzavreté manažérske zmluvy na výkon funkcie konateľa spoločnosti ITALINOX Slovakia, s. r. o. Žalovaní boli za svoju činnosť konateľov spoločnosti odmeňovaní duplicitne, mzdou na základe pracovnej zmluvy a odmenou na základe manažérskej zmluvy.

Domnelý pracovný pomer so žalovanými bol ukončený výpoveďou zamestnávateľa zamestnancom zo dňa 30. 6. 2003 podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov. Výpovediam predchádzali listy vedenia spoločnosti zo dňa 26. 6. 2003, ktorých obsahom bolo oznámenie, že spoločnosť v časovom období roku 2002 a mesiacov január až jún roku 2003 dosahuje obrat nižší ako po minulé roky a nižší ako plán stanovený jediným spoločníkom sťažovateľa, a preto sa zamestnanec stal nadbytočným. Tieto listy (rovnako ako výpovede) si žalovaní adresovali vzájomne, konajúc tak v mene spoločnosti. Po rozviazaní pracovného pomeru si žalovaní de facto sami medzi sebou vyplatili odstupné v celkovej výške 31.035,77 €. O týchto skutočnostiach nemal toho času jediný spoločník sťažovateľa žiadnu vedomosť.

Sťažovateľ v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia namietal, že sa plne legitímne domáha svojho práva, a to v dôsledku týchto troch základných skutočností:

... pracovné zmluvy, ktoré uzavreli žalovaní ako konatelia sťažovateľa na výkon činnosti riaditeľa a ekonomického riaditeľa spoločnosti, sú bez ohľadu na formálne označenie pracovnými zmluvami dojednanými na výkon funkcie konateľa. Uvedené má za následok ich absolútnu neplatnosť pre rozpor so zákonom v zmysle § 242 ods. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „pôvodný ZP“);

... nie je reálne možné, aby sa individuálne záujmy [REDAKOVANÉ] (a jej manželka [REDAKOVANÉ]) nedostali do konfliktu so záujmami sťažovateľa, v mene ktorého sama konala ako štatutárny orgán. Pracovné zmluvy sú preto z dôvodu neprípustného rozporu záujmov medzi sťažovateľom a žalovanými (per analógiám § 14 ods. 2 pôvodného ZP) absolútne neplatné v zmysle § 242 ods. 1 písm. a) pôvodného ZP.

... [REDAKOVANÉ] nebola v deň uzavretia pracovnej zmluvy (26. 10. 1993) oprávnená konať v mene založenej spoločnosti (sťažovateľa), ktorá ešte nevznikla. Pracovná zmluva zo dňa 26. 10. 1993 teda nie je právnym úkonom sťažovateľa (nedošlo k prejavaniu jeho vôle lége artis) a jedná sa o nulitný právny akt.»

Sťažovateľka k svojej námietke, že skutkové zistenia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, uviedla:

«Podľa odvolacieho súdu „môže súd dospieť pri hodnotení výsledkov doplneného dokazovania, v kontexte s už vykonanými dôkazmi, k iným skutkovým záverom ako v čase, keď výsledky doplneného dokazovania ešte nemal k dispozícii“. Odvolací súd nekonkretizoval, aké nové skutočnosti – odôvodňujúce prekvapivé rozhodnutie prvostupňového súdu – mali byť súdom (súdmi) zistené z „doplňacích“ vyjadrení a výpovedí žalovaných.

Žalovaní sa na pojednávaní dňa 21. 10. 2004 vyjadrili k ich údajnej pracovnej náplni nasledovne: „ako ekonomický riaditeľ som kontrolovala príjmy a výdavky spoločnosti, starala som sa o tok peňazí do firmy..., kontrolovala som zoznamy pohľadávok spoločnosti, jednala som s klientmi, ktorí nedodrжали termíny splatnosti, kontrolovala som pohľadávky, zabezpečovala vymáhanie pohľadávok, starala som sa o kontrakty s bankami [REDAKOVANÉ] „v podstate sa stotožňujem s jej výpoveďou, moja práca spočívala hlavne v priamom obchodovaní a kontaktovaní klientov“ [REDAKOVANÉ]. V „doplňacom“ vyjadrení zo dňa 11. 2. 2011 a výpovedi zo dňa 17. 3. 2011 žalovaní dodatočne a zjavne účelovo rozšírili svoje pôvodné výpovede čo do rozsahu povinností vykonávaných v zmysle pracovných zmlúv o príležitostné upratovanie, prácu na vysoko zdvižnom vozíku, preberanie tovaru, uskladnenie, odosielanie zákazníkovi, benchmarking a objednávku reklamy, hoci tieto činnosti v rozhodnom období vykonával

skladník, resp. žalovaní na základe čl. II manažérskych zmlúv. Žiadne iné nové skutočnosti nevyšli počas konania najavo. ...

Prvostupňový súd založil svoje „nové“ rozhodnutie na skutočnostiach, ktoré neboli v priebehu konania preukázané, keď konštatoval, že [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] vykonávali pre sťažovateľa v pracovnoprávnom vzťahu „bežné činnosti zabezpečujúce každodenný chod spoločnosti“. O aké konkrétne činnosti, ktoré nekolidovali s ich paralelným výkonom funkcie konateľa, sa malo jednať, však neuviedol. Odvolací súd sa - v rozpore so zisteným skutkovým stavom - stotožnil so závermi prvostupňového súdu bez akejkoľvek bližšej revízie a zohľadnenia odôvodnených námietok sťažovateľa.

Keďže k zmene pôvodného skutkového stavu nedošlo, skutkové závery vyvozené (prevzaté) odvolacím súdom sú zjavne neodôvodnené, atak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné.»

Sťažovateľka k ďalšej námietke o nesprávnom interpretácii a aplikácii právnych noriem upravujúcich vzťah štatutárneho orgánu k spoločnosti a platnosť právnych úkonov uviedla:

„Skutočnosť, že fyzická osoba bola ustanovená za štatutárny orgán spoločnosti (konateľa), sama osebe nebráni tomu, aby s touto spoločnosťou uzavrela pracovný pomer alebo iný pracovnoprávny vzťah, pokiaľ jeho náplňou nie je výkon činností štatutárneho orgánu. Hoci odvolací súd uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia správne akcentoval, prekvapujúco to v tomto prípade vôbec nezohľadnil. ...

Úlohy patriace do pôsobnosti oboch žalovaných sú – ako jednoznačne vyplynulo z doterajšieho dokazovania – totožné s povinnosťami konateľa v zmysle § 134 ObZ a čl. 10 spoločenskej zmluvy. Pracovné zmluvy zo dňa 26. 10. 1993 a 1. 11. 1993 sú tak pre rozpor so zákonom absolútne neplatné v zmysle § 242 ods. 2 písm. a) pôvodného ZP a na ich základe nemohol medzi sťažovateľom a žalovanými nikdy vzniknúť platný pracovný pomer (a v konečnom dôsledku ani právny dôvod na zaplatenie odstupného). Funkcia konateľa totiž nie je druhom práce podľa § 29 ods. 1 písm. a) pôvodného ZP. ...

Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na to, že aj keby sporné pracovné zmluvy neboli platne uzavreté, za predpokladu vzniku pracovného pomeru medzi sťažovateľom

a žalovanými na základe iných pracovných zmlúv, žalobe sťažovateľa by nebolo možné vyhovieť (str. 8 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Na str. 9 odôvodnenia odvolací súd vzápätí zmätočne uzavrel, že „bez ohľadu na platnosť či neplatnosť písomných pracovných zmlúv, ich žalobca následne akceptoval a v konečnom dôsledku, teda s ich obsahom došlo k založeniu pracovného pomeru medzi účastníkmi“.

Prezentovaný názor odvolacieho súdu je v hrubom rozpore s právnou teóriou a súdnou praxou. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nemôže byť zhojená jeho dodatočným schválením (ratihabícia) ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti (konvalidácia). Na tom nič nemení ani skutočnosť, že sťažovateľ v období desiatich rokov nikdy nespochybnil výkon určitých činností žalovanými, resp. že sa nedomáhal určenia neplatnosti pracovných zmlúv, ako namieta odvolací súd.

Ak pracovný pomer medzi sťažovateľom a žalovanými mohol (mal) vzniknúť aj na základe iných pracovných zmlúv, ako bez ďalšieho načrtoľ odvolací súd, je nanajvýš problematické zodpovedať nasledujúce otázky: Kedy mal vzniknúť tento pracovný pomer? Aký druh práce mali [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pre sťažovateľa na základe týchto „iných“ pracovných zmlúv vykonávať? V čom by sa mal líšiť rozsah a obsah pracovnej náplne žalovaných od tej, ktorú vykonávali – podľa svojich výpovedí – v zmysle pracovných zmlúv zo dňa 26. 10. 1993 a 1. 11. 1993?»

K svojej tretej námietke vytykajúcej krajskému síde nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku sťažovateľka uviedla:

«Dôvody a závery, pre ktoré Krajský súd v Košiciach odvolaniu sťažovateľa nevyhoviel a prvostupňové rozhodnutie v celom rozsahu potvrdil, sú všeobecné, nekonzistentné, bez zohľadnenia zisteného skutkového stavu a náležitej argumentácie založenej na vykonanom dokazovaní. Dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené, popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky.

Z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, ktoré konkrétne doplnené dôkazy mali odôvodniť prekvapivú zmenu v posúdení veci oproti „prvému“ meritórnemu rozhodnutiu v tomto konaní. Súd rovnako neozrejmil, čo považoval za „plný dôkaz o podstatných skutočnostiach pre rozhodnutie o sťažovateľom uplatnenom nároku“. Práve v tomto prípade

– keď dôvody zrušenia pôvodného prvostupňového rozhodnutia spočívali výlučne v procesnom pochybení súdu a k žiadnej (ďalšej) zmene skutkového stavu nedošlo – mal odvolací súd adekvátne explikovať zásadný obrat v samotnom rozhodnutí.

Vzhľadom na podstatu sporu odvolací súd napriek pomerne obširnému výkladu „dvojjediného“ postavenia konateľ/zamestnanec jasne a zrozumiteľne nevysvetlil, ktoré činnosti vykonávali žalovaní ako zamestnanci v pracovnom zaradení ekonomický riaditeľ/riaditeľ spoločnosti na základe uzavretých pracovných zmlúv a ktoré ako konatelia sťažovateľa (a to ani demonštratívne). Už vôbec neobjasnil načrtnutú ideu o založení pracovného pomeru medzi sťažovateľom a žalovanými „inými pracovnými zmluvami“.

Navyše, odvolací súd (a rovnako ani súd prvého stupňa) sa nevysporiadal s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa nedostatku právnej subjektivity sťažovateľa v čase uzatvárania pracovnej zmluvy s [REDACTED] (§ 64 ObZ) a neprípustného rozporu záujmov medzi sťažovateľom a žalovanými (per analógiám § 14 ods. 2 pôvodného ZP). Odvolací súd sa nezaoberal ani sťažovateľom namietanou absenciou dôvodov, ktorými prvostupňový súd stručne odôvodnil svoje rozhodnutie na pojednávaní, v jeho písomnom vyhotovení (platnosť manažérskych zmlúv). Sťažovateľ plne rešpektuje, že zmyslom ani účelom rozsudku, resp. jeho odôvodnenia nie je viesť obsiahlu polemiku s účastníkmi konania a bez zmysluplného opodstatnenia predkladať právno-teoretické odpovede na všetky súvisiace otázky. Zároveň však zdôrazňuje, že v súlade s ustálenou judikatúrou je nevyhnutné, aby v odôvodnení súdneho rozhodnutia bola poskytnutá odpoveď na jednotlivé právne relevantné argumenty, k čomu v prejednávanej veci evidentne nedošlo.»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 9. 10. 2014, č. k. 5 Co/190/2011-438 porušené bolo.

II. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 9. 10. 2014, č. k. 5 Co/190/2011-438 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo

procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľky.

Podstatou sťažnostnej argumentácie sťažovateľky je namietanie nesprávnych skutkových a právnych záverov krajského súdu a nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku.

Ústavný súd poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu.

Krajský súd v relevantnej časti svoj rozsudok odôvodnil takto:

«Odvolačný súd na základe podaného odvolania vec podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. prejednal bez nariadenia pojednávania, preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1, 3 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je nedôvodné.

Žalobca vo svojom odvolaní uplatnil odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p., t. j. namietal, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f)

O. s. p., t. j. vytýkal súdu prvého stupňa, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podstata odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p. spočíva v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania, t. j. keď berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť tiež výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov, s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, ku ktorému dochádza, ak prvostupňový súd vec posúdil podľa nesprávneho právneho predpisu, alebo keď použil síce správny právny predpis, nesprávne ho však vyložil, prípadne na zistený skutkový stav aplikoval.

Postupu súdu prvého stupňa pri hodnotení dôkazov a ani jeho rozhodnutiu nemožno vytknúť pochybenia, ktoré by mohli viesť k záveru o naplnení žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov.

Pokiaľ žalobca namietal, že prvostupňový súd napadnutým rozsudkom rozhodol opačne ako predchádzajúcim rozsudkom, keď jeho žalobu v celom rozsahu zamietol, napriek tomu, že nedošlo k žiadnej zmene pôvodného skutkového stavu, potrebné je uviesť, že ak súd prvého stupňa po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia doplní dokazovanie, znovu v súlade s ust. § 132 O. s. p. hodnotí vykonané dôkazy (všetky, t. j. vykonané pred zrušením jeho predchádzajúceho rozhodnutia i doplnené), každý dôkaz jednotlivo a všetky v ich vzájomnej súvislosti, s prihliadnutím na všetko, čo vyšlo v konaní najavo a čo predniesli účastníci. Nepochybne pri hodnotení výsledkov doplneného dokazovania, v kontexte s už vykonanými dôkazmi, môže dospieť k iným skutkovým záverom ako v čase, keď výsledky doplneného dokazovania ešte nemal k dispozícii. V posudzovanom prípade žalobca k doplneným dôkazom, predovšetkým výpoveďami žalovaných a ich vyjadreniami, sa mal možnosť vyjadriť a v odvolaní nenamietal, že by súd prvého stupňa nevykonal ním

navrhovaný dôkaz na preukázanie nepravdivosti tvrdení žalovaných v týchto „doplňacích“ výpovediach a vyjadreniach.

V nadväznosti na uvedené stotožniť sa možno so záverom súdu prvého stupňa o neunesení dôkazného bremena žalobcom. Žalobca totiž v konaní neposkytol žiaduci tzv. plný dôkaz o podstatných skutočnostiach pre rozhodnutie o ním uplatňovanom nároku. V uvedených súvislostiach sa nemožno stotožniť s názorom žalobcu, že predmetom sporu medzi účastníkmi nie je skutočnosť, či medzi nimi existoval pracovný pomer, ale či konkrétne pracovné zmluvy medzi ním a žalovanou v 1. rade zo dňa 26. 10. 1993 a žalovaným v 2. rade zo dňa 1. 11. 1993 boli uzavreté plame. Rozhodujúcou otázkou pre posúdenie dôvodnosti žalobcom uplatňovaného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je totiž práve otázka existencie pracovného pomeru medzi účastníkmi konania, lebo pokiaľ by pracovný pomer medzi účastníkmi nevznikol, nemohol byť ani ukončený výpoveďou z organizačných dôvodov a nemohol teda ani založiť nárok na zaplatenie odstúpného. To znamená, že aj v prípade záveru, že vyššie uvedené pracovné zmluvy neboli plame uzavreté za predpokladu, že vznik pracovného pomeru medzi účastníkmi (na základe inej – iných pracovných zmlúv) by bol preukázaný v žalobe na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatného právneho úkonu (neplatných konkrétnych pracovných zmlúv), by nebolo možné vyhovieť.

S poukazom na prechodné ustanovenie § 251 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z., t. j. Zákonníka práce, účinného od 1. 4. 2002, prejednávanej vec je treba posudzovať z hľadiska vzniku pracovného pomeru podľa zákona č. 65/1965 Zb., t. j. Zákonníka práce účinného do 31. 3. 2002 (ktorý na vec aplikoval aj prvostupňový súd). V súlade s ust. § 32 tohto zákona bol zamestnávateľ povinný uzavrieť pracovnú zmluvu písomne, avšak s nedostatkom písomnej formy nebola spojená neplatnosť pracovnej zmluvy. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že žalobca vyššie uvedené pracovné zmluvy akceptoval po dlhú dobu (10 rokov), ako na to poukázal aj prvostupňový súd v dôvodoch svojho rozhodnutia, na ktoré v tomto smere v podrobnostiach odkazuje aj odvolací súd. Sám žalobca vo svojej žalobe potvrdil, že žalovaní (každý z nich) boli za svoju činnosť odmeňovaní jednak na základe pracovnej zmluvy, a to mzdou a jednak na základe manažérskej zmluvy, a to odmenou a tvrdil len, že mzdu i odmenu poberali za činnosť konateľov spoločnosti.

Vykonaným dokazovaním je preukázané a medzi účastníkmi aj nesporné, že žalovaní spoločenskou zmluvou o založení spoločnosti s ručením obmedzeným žalobcu boli ustanovení prvými konateľmi spoločnosti (čl. 10 bod 5 spoločenskej zmluvy). Podľa ustálenej praxe súdov skutočnosť, že fyzická osoba bola vymenovaná štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným (konateľom), sama o sebe nebráni tomu, aby uzavrela s touto spoločnosťou zmluvu podľa pracovno-právnych predpisov (napr. pracovnú zmluvu, dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovný pomer, dohodu o rozviazaní pracovného pomeru a pod.), podstatné však je, či zmluva nesmeruje k vzniku pracovného pomeru alebo iného pracovnoprávneho vzťahu, ktorého náplňou by bol výkon činnosti štatutárneho orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným. V rozpore so zákonom by bola situácia, aby žalovaní vykonávali činnosť konateľov v pracovnom pomere. V takom prípade by pracovná zmluva (iná dohoda) bola podľa ust. § 242 ods. 2 písm. a) Zákonníka práce neplatným právnym úkonom a na jej základe by medzi žalobcom a žalovanými nemohol vzniknúť platný pracovný pomer. Pokiaľ však zmluva nesmeruje k vzniku pracovného pomeru (iného pracovno-právneho vzťahu) s náplňou výkonu činnosti štatutárneho orgánu, nie je taký právny úkon neplatný, pretože sa svojím obsahom ani účelom neprieči zákonu, neobchádza ho a ani sa inak neprieči záujmom spoločnosti. Nemožno teda vylúčiť prípady, že konateľ spoločnosti vykonáva určité práce v spoločnosti ako zamestnanec, pokiaľ zamestnanecký pomer je dohodnutý tak, aby nemohlo dôjsť k zámene náplne práce zamestnanca a súčasne konateľa, aby bolo zrejmé, že došlo aj k uzavretiu pracovného pomeru a že tieto činnosti si vzájomne nekonkurujú.

Súd prvého stupňa v uvedenom smere správne rozlíšil dva právne vzťahy, ktoré existovali medzi žalobcom a žalovanými – a správne uzavrel, že nebol dôvod priznať v prospech žalobcu bezdôvodné obohatenie, keďže bez ohľadu na platnosť, či neplatnosť písomných pracovných zmlúv, ich žalobca následne akceptoval a v konečnom dôsledku, teda s ich obsahom došlo k založeniu pracovného pomeru medzi účastníkmi. Aj keď spravidla rozdielnosť záujmov zamestnávateľa a zamestnanca pri uzavretí pracovnej zmluvy vylučuje platné uzavretie tejto zmluvy, ak by ju konateľ uzatváral v mene spoločnosti s ručením obmedzeným, pri ktorej druhou zmluvnou stranou je sám tento konateľ ako fyzická osoba, v danom prípade by iný záver viedol k neriešiteľnej situácii, keďže štatutárnym

orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným je len jej konateľ (valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným a ani jej spoločníci nie sú orgánmi oprávnenými v mene zamestnávateľa činiť v pracovno-právnych vzťahoch akékoľvek právne úkony) a konateľmi žalobcu v rozhodnom období boli len žalovaní.»

Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým rozsudkom krajského súdu dospel k záveru, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa relevantne vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými v danej veci a tvrdeniami sťažovateľky v jej odvolaní a svoje závery dostatočne odôvodnil, tak ako sú citované. Ústavný súd preto nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri hodnotení dôvodnosti odvolania sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2015